

Η βιώσιμη ανάπτυξη ως στοιχείο ανασύνταξης των χωρικών πολιτικών

Μάθημα : Χωρικός σχεδιασμός και βιώσιμη
ανάπτυξη : πολιτικές, μέθοδοι και εργαλεία

Διδάσκουσα : Στέλλα Κυβέλου, Επίκουρη
καθηγήτρια

ΜΑΡΤΙΟΣ 2010

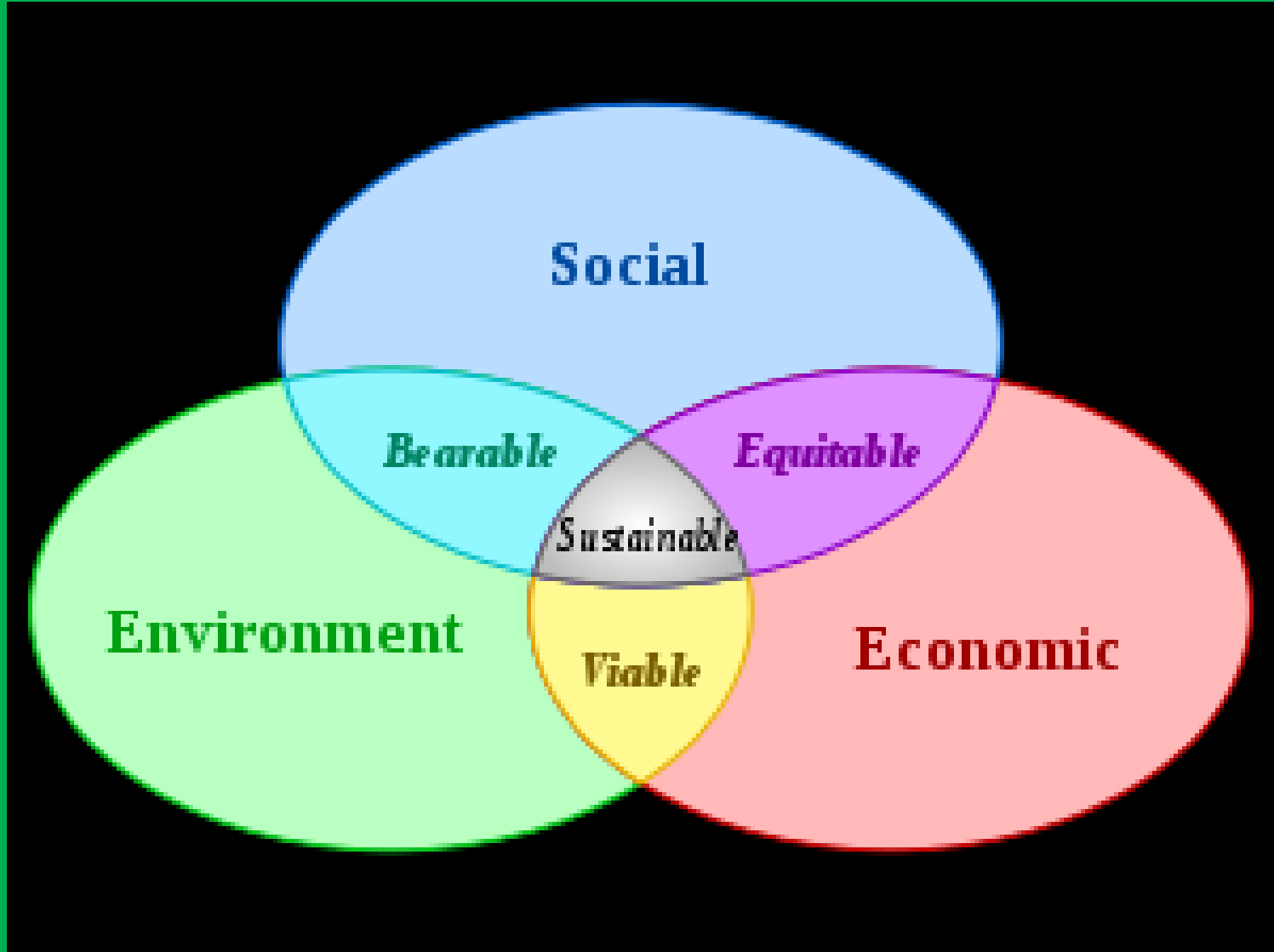
- Bikes & Electric Cars
- Paved Road
- Non-participating Properties
- Agriculture Zone
- Natural Ecosystems, Woodlots, Open Space
- Farm Houses and Outbuildings
- Multi-story Mixed Use - Residential/Commercial
- "Green" Industries
- Transportation-Oriented Development
- Business/Commercial Use
- Railroad Station

Διάρθρωση της παρουσίασης

1. Το περιεχόμενο της βιώσιμης ανάπτυξης
2. Μεγάλοι σταθμοί για τη βιώσιμη ανάπτυξη
3. Ο χώρος στην Ατζέντα 21
4. Ο χωρικός σχεδιασμός πως επηρεάζεται από τη φιλοσοφία της βιώσιμης ανάπτυξης ; - Τύποι δημόσιας δράσης

1. Τι είναι η βιώσιμη ανάπτυξη

- Η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες (έκθεση Brundtland, 1987)
- Κοινωνική πρόοδος- συνοχή
- Αποτελεσματική περιβαλλοντική διαχείριση
- Διατήρηση υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης

1. Η έννοια της βιώσιμης Ανάπτυξης

- Εγγράφεται μέσα σε ένα κίνημα δημιουργικής καταστροφής (René Passet)
- Εισάγει την έννοια της διαγενεακής αλληλεγγύης, την ηθική στην οικονομία
- Διαγενεακή αλληλεγγύη, διαγενεακή συν-διαχείριση του φυσικού κεφαλαίου

1. Η έννοια της βιώσιμης Ανάπτυξης

Η βιώσιμη ανάπτυξη συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των κεντρικών στόχων που τέθηκαν από την **Ατζέντα 21**

- Η Συνθήκη του Άμστερνταμ αναφέρεται στην προώθηση μιας ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης και σ'ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος

Η **Ατζέντα 21** επικέντρωσε την προσοχή ολόκληρου του κόσμου στην ανάγκη να προωθηθεί μια βιώσιμη ανάπτυξη σε παγκόσμια κλίμακα

- Αυτό το παγκόσμιο πρόγραμμα αποτέλεσε έτσι τη βάση μιας νέας παγκόσμιας συμμετοχής μέσα σ'ένα κόσμο όλο και περισσότερο αλληλεξαρτούμενο

Ορισμός πλούτου από την World Bank (Paul Ekins, 1992)

- Παραγόμενα κεφάλαια (αγαθά και υπηρεσίες)
- Φυσικό κεφάλαιο (περισσότερο από 10%), οι φυσικοί πόροι σημαντικοί για τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, τονίζει την σημασία της διαχείρισης πόρων και περιβάλλοντος
- Ανθρώπινο κεφάλαιο (40-80%)

Μετρήσιμος ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης :

Ο πλούτος κατά κεφαλή θα πρέπει να παραμένει ο ίδιος αν όχι να αυξάνεται, από γενιά σε γενιά (ή από χρόνο σε χρόνο), Serageldin, 1996

2. Οι μεγάλοι σταθμοί της βιώσιμης ανάπτυξης

	Γεγονότα	Σημεία-κλειδιά
1972	Στοκχόλμη, Διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τον Άνθρωπο και την Ανάπτυξη	Πρώτη σύνοδος αυτού του τύπου.
1976	Διεθνής σύνοδος για τους ανθρώπινους οικισμούς, Βανκούβερ (Habitat I)	Σύνοδος πόλεων
1987	Έκδοση της Έκθεσης « Το κοινό μας μέλλον», με την επωνυμία « Έκθεση Brundtland»	Επίσημη εμφάνιση του ορισμού της βιώσιμης ανάπτυξης
1992	Ρίο, Σύνοδος Κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για το περιβάλλον και την ανάπτυξη.	Υιοθέτηση της Ατζέντας 21, 27 αρχών και 2500 κατευθύνσεων
1994	Διεθνής σύνοδος του Καΐρου	Σύνοδος για τον πληθυσμό
1995	Διεθνής διάσκεψη της Κοπεγχάγης	Κοινωνική Σύνοδος
1995	Διεθνής διάσκεψη του Πεκίνου	Σύνοδος Γυναικών
1996	Διεθνής σύνοδος για τους ανθρώπινους οικισμούς, Κωνσταντινούπολη (Habitat II)	Σύνοδος πόλεων
1997	Διάσκεψη κορυφής του Κυότο για την υπερθέρμανση του πλανήτη.	Πρωτόκολλο του Κυότο για την κλιματική αλλαγή
1997	Νέα Υόρκη, Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, απολογισμός εφαρμογής της Agenda 21.	Μετριασμένα αποτελέσματα. Οι αρχηγοί κρατών δεν καταλήγουν σε κοινή δήλωση.
2002	Διεθνές Συνέδριο στο Monterrey	Χρηματοδότηση της ανάπτυξης
2002	Γιοχάνεσμπουργκ, Διάσκεψη κορυφής των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη	Τα ζητήματα κοινωνικο-χωρικής και οικονομικής δικαιοσύνης και η πάλη απέναντι στη φτώχεια τίθενται στο επίκεντρο σε σχέση με τα καθαρώς περιβαλλοντικά θέματα. Λίγες συγκεκριμένες αποφάσεις, σχετική αποτυχία

- ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

- 1972 – Στοκχόλμη : ΟΗΕ
- 1987 – « Brundtland report »
- 1992 – Διάσκεψη κορυφής - Rio de Janeiro
- 1997 – «Πρωτόκολλο του Kyoto » :
- 2002- Διάσκεψη κορυφής Johannesburg
- 16.2. 2005 – Τίθεται σε ισχύ το « Πρωτόκολλο του Kyoto »

3. Ο χώρος στην Ατζέντα 21

- Ο χώρος στην **Ατζέντα 21** θεωρείται ως ένα πολύπλοκο σύστημα, ένα σημαντικό μέρος του φυσικού κεφαλαίου και των βασικών πόρων πάνω στους οποίους η ανάπτυξη διαρθρώνεται

3. Ο χώρος στην Ατζέντα 21

- **Κεφάλαιο κατοικήσιμου κόσμου**
  - Ανάπτυξη βιώσιμων ανθρώπινων οικισμών
- **Κεφάλαιο γόνιμου κόσμου**
  - Αποτελεσματική χρήση των πόρων συμπεριλαμβανομένου του χώρου ως γήινου ή φυσικού πόρου

Βιώσιμη ανάπτυξη και Ευρωπαϊκή Ένωση

- **1997**, Συνθήκη του Άμστερνταμ
- **1998**, Κάρντιφ, προϋπόθεση της ανάπτυξης η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις τομεακές πολιτικές
- **1999**, Λισσαβόνα, διατυπώνεται ο στόχος ανάδειξης της ΕΕ ως της πιο δυναμικής, ανταγωνιστικής και βιώσιμης οικονομίας που θα στηρίζεται και θ' αξιοποιεί την ανθρώπινη γνώση
- **2001**, Γκέτεμποργκ, Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Β.Α.
- **2001**, Λάακεν, ανάγκη μετάβασης από το στάδιο του σχεδιασμού στο στάδιο της εφαρμογής, καλούνται οι χώρες να διατυπώσουν **Εθνική Στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης**.

4. Ο σχεδιασμός υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης

Η αναζήτηση ισορροπίας ανάμεσα σε τρεις τύπους δημόσιας δράσης

	ΔΡΑΣΕΙΣ
ΣΤΟΧΟΙ	1. ΑΠΟΦΥΓΗ ΤΩΝ ΑΝΕΠΙΣΤΡΕΠΤΩΝ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΗ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ • Ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στην οικονομία ;	• Αποφυγή υπέρβασης, σε διαρκή βάση, των ελαχίστων σταθεροτύπων ασφάλειας
• Ενσωμάτωση της οικονομίας στο περιβάλλον ;	• Σεβασμός ενός ορίου δανεισμού, φορολογικής πίεσης και υπερβολικού κόστους
• Ενσωμάτωση της κοινωνικής διάστασης στο περιβάλλον και σεβασμός των θεμελιωδών αναγκών	• Εξασφάλιση ενός μίνιμουμ πρόσβασης στις βασικές ανάγκες και στις βασικές δημόσιες υπηρεσίες για μη ευνοούμενες κατηγορίες πληθυσμού • Μείωση των οικολογικών ανισοτήτων
• Ενσωμάτωση των τριών διαστάσεων : κοινωνικής, οικονομικής, περιβαλλοντικής	• Αποφυγή των τριπλών «αδιεξόδων» • Ιεράρχηση των κινδύνων και κατά προτεραιότητα προσανατολισμός της δημόσιας δράσης προς την πρόληψη μη αιφύρων καταστάσεων
ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΓΕΝΕΩΝ ΚΑΙ ΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΚΛΙΜΑΚΩΝ/ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ	• Αποφυγή καταστροφής με τρόπο ανεπίστρεπτο των «κρίσιμων κεφαλαίων» (σημαντικά, σπάνια, μη ανανεούμενα) • Προστασία των ζωτικών υποδομών
ΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΧΩΡΙΚΩΝ ΚΛΙΜΑΚΩΝ	• Μείωση της συμβολής στη μαζική αύξηση της παγκόσμιας ρύπανσης • Σεβασμός των δεσμεύσεων για το φαινόμενο του θερμοκηπίου • Περιορισμός του « οικολογικού dumping » και της εξαγωγής των κινδύνων προς χώρες του νότου
ΑΠΟΔΟΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ	• Αποφυγή των κινδύνων και των μεγάλων καταστροφών • Σεβασμός των διεθνών και ευρωπαϊκών σταθεροτύπων

2. ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΜΙΑΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	3. ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΑΜΕΣΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΜΕΣΩ ΘΕΣΜΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΕΛΙΞΙΑΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Εσωτερικοποίηση του κοινωνικού κόστους του περιβάλλοντος • Αποσύνδεση της ρύπανσης από την συσσώρευση • Αύξηση του περιβαλλοντικού περιεχομένου της ανάπτυξης • Αξιοποίηση του τοπικού οικολογικού δυναμικού 	<ul style="list-style-type: none"> • Καλύτερη ενσωμάτωση του μακροχρόνιου χρονικού ορίζοντα στην πράξη
<ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή των πλέον αποτελεσματικών κινήτρων και δράσεων • Ανάπτυξη οικολογικών επαγγελμάτων και της «βιομηχανικής οικολογίας» 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη εργαλείων ένταξης και αξιολόγησης • Διευκόλυνση των θεσμικών δομών και να των συνεργασιών • Εκδημοκρατισμός των διαδικασιών και των αποφάσεων ; αφιέρωση χρόνου στη συνεργασία; παγίωση ενώσεων συνεργασίας • Ενθάρρυνση της αντι- εμπειρογνωμοσύνης (περιφερειακές Επιτροπές αξιολόγησης) • Δημιουργία «παρατηρητηρίων» και τόπων συζήτησης • Δημιουργία συστημάτων προειδοποίησης και διαχείρισης κρίσεων
<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση των οικολογικών ανισοτήτων • Προσοχή στην κοινωνική διάσταση των πολιτικών περιβάλλοντος (υγεία, πρόσβαση στη φύση, θόρυβος...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάστρωση και συζήτηση μακροπρόθεσμων σεναρίων • Γενίκευση της Ατζέντας 21 • Κατασκευή δεικτών βιώσιμης ανάπτυξης • Δημιουργία ταμείων αποθέματος • Μείωση της τρωτότητας • Εκδημοκρατισμός της πληροφορίας
<ul style="list-style-type: none"> • Διεξαγωγή πολιτικών « ολικής ποιότητας» • Αύξηση της απασχόλησης και του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη • Ανάπτυξη των υπηρεσιών • Ενθάρρυνση της οικονομίας της αλληλεγγύης • Προτεραιότητα στις ζώνες ανασυγκρότησης • Ενθάρρυνση της καινοτομίας σε μια οπτική “win-win” 	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ή ενθάρρυνση θεσμικών σχημάτων κατάλληλης κλίμακας (π.χ διακοινοτική συνεργασία) • Αποκέντρωση • Ανάπτυξη συνεργασιών πόλης/επαρχίας; περιφερειών/Ευρώπης... • Αποκεντρωμένη συνεργασία βορρά-νότου •φορολογική αλληλεγγύη • Σχέδια διευθέτησης γερμανικού τύπου
<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση και διαφοροποίηση της κληρονομιάς και των κεφαλαίων • Διαχείριση , διατήρηση, αποκατάσταση των κεφαλαίων και της υφιστάμενης παραδοσιακής κληρονομιάς • Ενθάρρυνση των «αμετανόητων» πολιτικών • Εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης • Υποστήριξη της κοινωνικής καινοτομίας 	<ul style="list-style-type: none"> • Εκπαίδευση, επιμόρφωση σε ζητήματα περιβάλλοντος (πανεπιστήμια, σχολεία) • Αξιολόγηση των επιπτώσεων των σχεδίων και προγραμμάτων • Ανάπτυξη πινάκων αποδόσεων και νομικής τεκμηρίωσης • Δημιουργία δομών πατρογονικής διαχείρισης
<ul style="list-style-type: none"> • Ενθάρρυνση μιας ισόρροπης ενδογενούς ανάπτυξης σε περιφερειακή κλίμακα • Άρθρωση της αξιοποίησης των εδαφών και της αξιοποίησης των προϊόντων (πολιτική «ολικής ποιότητας») • Περιορισμός της εξωτερικοποίησης των ρίσκων στα γειτονικά εδάφη (αρχή της εγγύτητας) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομία των πόρων : λελογισμένη χρήση ανανεώσιμων πόρων – χρήση του ποσοστού που προκύπτει από την αύξηση των αποθεμάτων, Αντικατάσταση μη ανανεώσιμων πόρων με νέους τύπους ενέργειας, σεβασμός της φέρουσας ικανότητας και της ικανότητας αφομοίωσης του περιβάλλοντος • Ανάπτυξη οικολογικών υποδομών 	

Παράρτημα :

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

26/08-04/09 2002

ΓΙΟΧΑΝΕΣΜΠΟΥΡΓΚ

Η Διάσκεψη Κορυφής

Η Διάσκεψη Κορυφής για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του Γιохάνεσμπουργκ ήταν μια μεγάλη διεθνή διάσκεψη που οργανώθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη στη Ν. Αφρική από τις 26 Αυγούστου ως τις 4 Σεπτεμβρίου 2002, και στην οποία συμμετείχαν πάνω από 60.000 άτομα: εκπρόσωποι κυβερνήσεων και αρχηγοί κρατών, κοινωνικές ομάδες, μη κυβερνητικές οργανώσεις, εκπρόσωποι της βιομηχανίας και της οικονομίας, ΜΜΕ.

Η σημασία και οι στόχοι

1. Στόχος της Παγκόσμιας Διάσκεψης για την Βιώσιμη Ανάπτυξη ήταν η **αποτίμηση των αποτελεσμάτων** της Διάσκεψης του Ρίο και η δημιουργία ενός συγκεκριμένου σχεδίου υλοποίησης της **'Ατζέντα 21'**.
2. Εκτός από τα παραπάνω θέματα τα οποία περιγράφονται στην επίσημη ατζέντα της Διάσκεψης όπως αυτή διαμορφώθηκε με την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των ΗΕ, την Διάσκεψη απασχόλησαν και άλλα θέματα όπως η παγκοσμιοποίηση, η καταπολέμηση της φτώχειας, η σύνδεση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του φυσικού περιβάλλοντος και η διασύνδεση των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή του οικονομικού, κοινωνικού και περιβαλλοντικού.

Αποτελέσματα

- **ΥΔΑΤΑ**: Μείωση στο μισό του ποσοστού των ανθρώπων που δεν έχουν πρόσβαση σε εγκαταστάσεις υγιεινής και ελάχιστης δυνατότητας αποχέτευσης υδάτων καθώς και πρόσβαση σε πόσιμο νερό έως το **2015**.
- **ΕΝΕΡΓΕΙΑ**: Βελτίωση της πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες ασφαλείς και χαμηλού κόστους ώστε να επιτευχθεί ο στόχος που τέθηκε από τη δήλωση της χιλιετηρίδας, ήτοι η μείωση στο μισό μέχρι το **2015** του αριθμού των ατόμων που διαβιώνουν σε συνθήκες φτώχειας, ανάπτυξη καθαρότερων, αποτελεσματικότερων και πιο προσιτών μορφών ενέργειας.

- **ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ:** Ταχεία αντιστροφή της τάσης υποβάθμισης των φυσικών πόρων, μέσω εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών που προστατεύουν τα οικοσυστήματα και συνεπάγονται ολοκληρωμένη διαχείριση της γης, των υδάτων και του ζωικού δυναμικού, σημαντική μείωση μέχρι το **2010** του ποσοστού της βιολογικής ποικιλότητας.
- **ΑΛΙΕΙΑ:** Διατήρηση και αποκατάσταση, μέχρι το **2015** για τα μειωμένα αποθέματα, των αποθεμάτων των ιχθύων σε επίπεδα που να επιτρέπουν μια όσο το δυνατόν βιώσιμη απόδοση.
- **ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ:** Πολλές χώρες ανακοίνωσαν την από μέρους τους επικύρωση του πρωτοκόλλου του Κιότο ή την πρόοδό τους προς αυτό το στόχο, πράγμα που θα έπρεπε να τους επιτρέψει τη θέση σε ισχύ του εν λόγω πρωτοκόλλου.

- **ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ:** Προώθηση ενός συνόλου προγραμμάτων για δεκα ετή που προορίζονται να αυξήσουν τις αλλαγές συμπεριφοράς προς μια βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή, υποστηριζόμενες από εθνικές και περιφερειακές πρωτοβουλίες που αποσυνδέουν την οικονομική ανάπτυξη από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος.
- **ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ:** Ορίστηκε μια νέα προθεσμία (μέχρι το 2020) ώστε τα χημικά προϊόντα να χρησιμοποιούνται και να παράγονται κατά τρόπο που να ελαχιστοποιείται ο αρνητικός τους αντίκτυπος στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον, μέσω της αρχής της προφύλαξης και άλλων επιστημονικών μεθόδων, όπως η ανάλυση του κύκλου ζωής του προϊόντος.

- **ΓΕΩΡΓΙΑ**: Επίτευξη του στόχου της μείωσης μέχρι το έτος 2015 του ποσοστού των ανθρώπων που υποφέρουν από πείνα και πραγματοποίηση του δικαιώματος για ένα βιοτικό επίπεδο επαρκές για την υγεία και την ευημερία τους.
- **ΥΓΕΙΑ**: Ενίσχυση της χωρητικότητας των συστημάτων υγείας και περίθαλψης ώστε αυτά να είναι σε θέση να παρέχουν ιατρικές υπηρεσίες σε όλους κατά τρόπο αποτελεσματικό, απλό και οικονομικά προσιτό, επαναβεβαίωση των στόχων της δήλωσης της χιλιετηρίδας σχετικά με τη βρεφική θνησιμότητα και τη συνδεδεόμενη με την εγκυμοσύνη και τον τοκετό.
- **ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ**: Μέχρι το 2020, επίτευξη μιας σημαντικής βελτίωσης στις ζωές τουλάχιστον 100 εκατομμυρίων ανθρώπων που κατοικούν σε φτωχογειτονιές.

- **ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:**
Εκ νέου ανάληψη δέσμευσης για καθορισμό των εθνικών στρατηγικών για τη βιώσιμη ανάπτυξη και για έναρξη της εφαρμογής τους μέχρι το 2005.
- **ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ:**
Ενθάρρυνση και προώθηση της ανάπτυξης σε ένα 10ετές πλαίσιο προγραμμάτων υπέρ των περιφερειακών και εθνικών πρωτοβουλιών ώστε να επιταχυνθεί η μετατόπιση προς τη βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή για την προώθηση κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και βιωσιμότητας στη χρήση πόρων και διαδικασιών παραγωγής.

- **ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ**: Προώθηση μια ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για τις υπηρεσίες μεταφορών και τα συστήματα που προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένων πολιτικών και προγραμματισμού για την χρήση γής, συστημάτων υποδομής δημόσιων συγκοινωνιών και δικτύων αγαθών, με σκοπό την παροχή της ασφαλούς, προσιτής και αποδοτικής μεταφοράς, αυξάνοντας την ενεργειακή αποδοτικότητα, μειώνοντας τη ρύπανση, τη συμφόρηση και τις δυσμενείς επιπτώσεις στην υγεία και που περιορίζουν την αστική κατάκλιση.
- **ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ**: Αποτροπή και ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και μεγιστοποίηση της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης και της χρήσης των φιλικών προς το περιβάλλον εναλλακτικών υλικών, με τη συμμετοχή των κυβερνητικών αρχών και όλων των συμμετόχων, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τα δυσμενή αποτελέσματα στο περιβάλλον και να βελτιωθούν οι πόροι αποδοτικότητας, η οικονομική, τεχνική και άλλη ενίσχυση στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Απολογισμός

- Θετικά σημεία:

- μείωση έως το **2015** κατά 50% του πληθυσμού που δεν έχει πρόσβαση σε βασικές υποδομές υγιεινής,
- υλοποίηση Εθνικών Προγραμμάτων Βιώσιμης Ανάπτυξης ως το 2005,
- μείωση του ρυθμού μείωσης της βιοποικιλότητας έως το **2010**,
- επαναφορά των αλιευμάτων στην μέγιστη βιώσιμη απόδοσή τους ως το **2015**,
- πρόσβαση των αναπτυσσόμενων χωρών σε χημικά τα οποία δεν βλάπτουν το όζον ως το **2010**.

Απολογισμός

- Αρνητικά σημεία:
- έλλειψη δεσμεύσεων για θέματα που είχαν αποφασιστεί ακόμα και μερικούς μήνες πριν (για παράδειγμα στη Χάγη, στη συνδιάσκεψη για τη βιοποικιλότητα)
- έλλειψη διάθεσης για γενναίες αποφάσεις στην κατεύθυνση της αλλαγής του αναπτυξιακού μοντέλου προς πιο βιώσιμη κατεύθυνση, της κατάργησης επιβλαβών για το περιβάλλον επιδοτήσεων
- έλλειψη αποφασιστικότητας για την ανάληψη δράσεων σε θέματα που είναι ιδιαίτερα σοβαρά (μείωση των μη βιώσιμων μοντέλων παραγωγής και κατανάλωσης, αντιμετώπιση του φαινομένου του θερμοκηπίου, στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κα)

- **Η θέση των ΗΠΑ στον κόσμο:** Οι ΗΠΑ εξέφρασαν σχετική ικανοποίηση διότι πέτυχαν να συγκρατήσουν (την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρώπη γενικότερα) από τις "προχωρημένες" θέσεις της τόσο στην προστασία του περιβάλλοντος όσο και στον κοινωνικό τομέα.
- **Η θέση των G77 στον κόσμο:** Η ομάδα G77 απέφυγε να αναλάβει νέες δεσμεύσεις για την βιώσιμη ανάπτυξη, δεν πέτυχε όμως να κερδίσει τίποτα παραπάνω από τα συμφωνηθέντα στο Μόντερεϋ και την Ντόχα. Σημαντική επιτυχία υπήρξε ότι άνοιξε ο δρόμος για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων της Σύμβασης για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης από το Παγκόσμιο Περιβαντολογικό Ταμείο (GEF).

- **Η θέση της ΕΕ στον κόσμο:** Η ΕΕ κατέβηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ με μια φιλόδοξη πρόταση για την προώθηση των αρχών του Ρίο (την αρχή της κοινής αλλά διαφοροποιημένης ευθύνης και την αρχή της πρόληψης) και την επίτευξη μιας 'Παγκόσμιας Συμφωνίας' ('Global Deal') ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες χώρες και τις χώρες του τρίτου κόσμου για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον περιορισμό της φτώχειας, με συγκεκριμένους στόχους, χρονοδιαγράμματα και δεσμεύσεις σε πολλούς τομείς δράσης.